

GÜNDEMİME BAKIŞ

Mayıs-2019-10. Sayı

✉ guvsam@istinye.edu.tr @isuguvsam 🌐 guvsam.istinye.edu.tr

Ramazan Bayramınız Kutlu Olsun

GüvSam Başkanı Dr. İsmail Safi, Dışişleri Bakan yardımcımız Yavuz Selim Kıran ile dış politika gündemine dair istişarelerde bulundu.

GüvSam Başkanı Dr. İsmail Safi, Abhazyanın Türkiye diasporası temsilcileri ile görüştü. Abhazyaya Merkez Başkanı Milli paralarının ilk serisini takdim etti. Bolluk, Bereket ve refah getirmesi dileğiyle...

GüvSam Başkanı Dr. İsmail Safi, İDEF fuarında Türk Savunma ürünleri ile gurur duyduğunu ifade etti.

YÜZYILIN ANLAŞMASI

Ocak 2018 yılından itibaren gündemde olan Yüzyılın Anlaşması, Filistin toprakları ile işgalci İsrail devleti arasında mutabakatı hedeflemekte. Geçtiğimiz günlerde İsrailli yayın organı Hayom gazetesi planın detaylarını açıkladı.

ABD Başkanı Donald Trump'ın damadı Jared Kushner tarafından hazırlanan plan, bölgedeki İsrail işgalini meşrulaştırma amacıyla olduğunu açıkça göstermektedir. Filistin Dışişleri Bakanı Riyad el-Maliki ise "Öyle ya da böyle hayale kapılanlar biz değil, onlar. Bu Filistin'in geleceği olamaz." açıklamasında bulundu.

İsrail'in her zaman karşısına çıkmış olan komşu ülkeler, bugün iç karışıklıklarla uğraşmakta. Mısır'da askeri darbe ile Amerika yanlısı Sisi'nin devlet başkanlığına gelmesi, Suriye'nin altından kalkamayacağı bir şekilde iç savaşta oluşu, Irak'ta 2003 yılındaki Amerika işgali ile oluşan otorite boşluğu, Suudi Arabistan'ın İsrail ile "amca çocukları" açıklaması, Lübnan'daki heterojen yapıdan kay-

naklı iç kargaşa hiçte şaşırılacak bir durum değildir. İsrail'e karşı birleşmiş Müslüman ülkelerin her birinde kargaşanın hakim oluşu ya da İsrail yanlısı hükümetlerin bulunuşundan dolayı şaşırılacak bir durum yoktur.

İsrail, FKÖ ve Hamas arasında üçlü bir anlaşma imzalanacak. Anlaşmaya göre Batı Şeria'da yer alan Yahudi yerleşim yerleri dışındaki

topraklar Gazze Şeridi'nde "Yeni Filistin" adıyla yeni devlet kuracak. Batı Şeria'daki izole topraklar da İsrail'e bağlanacak. Böylelikle İsrail'in işgal ettiği topraklar dünya kamuoyunda meşru kılınmaya çalışılacak.

Kudüs, hem İsrail'in hem de Yeni Filistin'in başkenti sayılacak. Kudüs'ü ele geçirmenin sadece bir aşaması olduğu açıkça ortadadır. Kudüs'ü başkent ilan edebilmek için dünyaya sus payı vermekten başka ne amaç taşımaktadır bu karar? Ayrıca Kudüs'te Araplar Yahudilerden, Yahudiler Araplardan ev satın alamayacak.

Mısır, havalimanı, fabrikalar, ticari alanlar ve ziraat için Gazze Şeridi'ne bağlı bir şekilde Yeni Filistin Devleti'ne toprak kiralayacak, ancak Filistinlilerin bu yeni topraklarda iskanına izin verilmeyecek. Kurulacak yeni devlete mali desteği başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere Avrupa Birliği ve petrol üreticisi Körfez Arap ülkeleri sağlayacak. Ulusal projeler için 5

yıl boyunca 30 milyar dolarlık bütçe sağlanacak. Bu bütçenin içinde izole Yahudi yerleşim yerlerinin İsrail'e bağlanması için de pay mevcut. Bütçenin %70'lik oranını Körfez ülkelerinin ödemesi de dikkat çeken diğer bir detay.

Yeni Filistin devletinin ordusu olmayacak. Asayiş polisi sağlayacakken, dışarıdan gelecek herhangi bir saldırıyı İsrail ordusu karşılayacak. Ayrıca polislerin envanterinde de hafif silahlar olacak. Filistin'in, İsrail'e savunma için para ödeyeceği ayrı bir savunma anlaşması da olacak. Böylelikle Filistin savunma anahtarını tamamen İsrail'e teslim ediyor, ileri günlerde anlaşma bozulduğunu varsayar isek Filistin'i İsrail'e karşı kim koruyacak?

Hamas, Mısır'da bulunan kuvvetleriyle birlikte tamamen silah bırakacak. Hamas'ın liderleri destekçi ülkelerden maaş almaya devam edecek. Yeni hükümet kurmak için 1 yıl içerisinde demokratik seçim yapılacak.

Beş yıl içerisinde Yeni Filistin dev-

letine birer tane havaalanı ve liman kurulacak. O zamana kadar İsrail havaalanını ve limanını kullanacak.

Gazze Şeridi ile Batı Şeria'yı birbirine bağlamak için otoyol yapılacaktır. Otoyol maliyetinin %50'sini Çin karşılayacak. Japonya, Güney Kore, Avustralya, Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri %10'ar katkı sağlayacak.

Ürdün Vadisi, İsrail'in hakimiyeti altında kalacak. Kim bilir, belki de Golan Tepelerini de Suriye İç Savaşı'nın bitişine saklıyorlar.

Filistin Kurtuluş Örgütü ya da Hamas bu anlaşmayı reddederse yapılacak bütün mali destekler kesilecek. Gazze Şeridi ile İsrail arasındaki yeni bir savaşta ABD, İsrail'in bu örgütlerin liderlerini hedef almasını destekleyecek. İsrail'in de anlaşmadan vazgeçme durumunda mali destek sonlandırılacaktır. İsrail, sorunu kökten çözmek adına çeşitli komplolar ile örgütün saldırmasına sebep vereceğini tahmin ediyoruz. Neticesinde bölgede

kendinden başka bir güç kalmasını sağlayacaktır.

Anlaşma sürecinde aktif rol oynayan Prof. Stephen Chan, ABD yaklaşımının iyi olmadığını ve Filistin'in daha iyi pazarlık yapması gerektiğini söyledi.

Görülmektedir ki İsrail hiç olmadığı kadar avantajlı bir durumda. Doğu Akdeniz'de sondaj faaliyetlerinden dolayı Türkiye ile de sürtüşme yaşayan İsrail, Türkiye'ye karşı komşumuz Yunanistan'ı koz olarak kullanıyor. İsrail'in tarafında bulunan ABD'nin, Yunanistan Ordusu'na gelişmiş F-16 uçakları, F-35 uçakları kiralaması ve Kiawo sınıfı saldırı helikopterleri vermesiyle neyi amaçladığı açıkça bellidir. Türkiye'yi susturmak isteseler dahi haktan şaşmayan devletimiz sessiz kalmayacaktır. Semavi dinler için önem teşkil eden Kudüs konusunda tepkisini geçmişte açıkça ortaya koyduğu gibi yarın da ortaya koymaktan geri kalmamalıdır.

KARARLILIK HAREKATI

Türk Silahlı Kuvvetleri ilk defa Irak'a sınır ötesi operasyonunu 1983'te Baas rejimiyle anlaşarak gerçekleştirdi. TSK bu zamana kadar Irak'a 16 operasyon düzenledi. 17. operasyonunu 10 Mart 2018 tarihinde "Kararlılık Operasyonu" adıyla başlattı. Hâlâ devam eden Kararlılık Operasyonu, terör örgütü PKK/YPG/HPG'nin önemli noktaları olan Zap, Avaşın-Basyan, Hakurk ve Kandil bölgelerini imha etmeye yönelik gerçekleştiriliyor. Irak'ın Kuzeyi Gara ve Hakurk bölgelerine hava saldırısı düzenleyerek başlatılan operas-

yon, terör örgütüne ait pek çok mağara ve sığınakları imha etti. Birliklerimiz operasyonun Batısında Zap bölgesini; Doğusunda Avaşın ve Hakurk bölgelerinin büyük kısmını ele geçirmiş durumda. Başarılı ilerleyişimizin önüne kesmek için bölgeye özellikle Suriye üzerinden militanlar getiriliyor. Militanların Suriye'de IŞİD'le, ÖSO'yla ve Suriye Ordusu ile yaptığı mücadelelerde elde ettiği tecrübeyi de göz ardı etmemek gerekir. Münbiç operasyonu ile Amerika ile aramızın gözle görülür şekilde açılmasından dolayı basında

çok yer bulamasa da Kararlılık Harekatı gayet başarılı bir şekilde ilerliyor. Bölgede yeteri kadar istihbarata sahip olan Türk Silahlı Kuvvetleri bu avantajı iyi bir şekilde değerlendirdiği de gözlerimizden kaçmıyor. Bölgeyi hakimiyet altına alan Türk Silahlı Kuvvetleri, bölücü terör örgütünün kamplarının birçoğunu imha etti. Terörle mücadele de dahi adaleti ve hürriyeti göz ardı etmeyen ordumuz, bölgedeki sivil vatandaşların güvenliği konusunu da göz ardı etmemektedir.

AB ARTIK SİBER SALDIRILARA YAPTIRIM UYGULAYABİLECEK

AB Konseyi'nden yapılan yazılı açıklamada, yeni bir düzenlemeyle ilk kez AB'ye siber saldırılara karşı yaptırım uygulama yetkisi verildi. Rusya ve Çin gibi ülkelerin AB ülkelerine karşı süregelen siber savaşlara destekleri AB'yi bezdirmiş gibi duruyor. Bu yılın ilk dönemlerinde Airbus'a bir siber saldırı yapılmış ve bunun arkasında Çin devleti destekli hackerlerin olduğu ortaya çıkmıştı. Norveçli bir yazılım firması olan Visma'da bu benzeri siber saldırılardan etkilenmiş ve yine işin altından Çin destekli hackerlar çıkmıştı.

Son açıklama ile ileride yapılacak herhangi bir saldırıda saldırganları cezalandırmak için yaptırımlar uygulanması kabul edildi. Böyle

le bir önlemin arkasında bu siber saldırıların doğurabileceği ekonomik sonuçlardan çekinilmesi de eklenebilir. 23-26 Mayıs'ta gerçekleşecek olan AB Parlamentosu se-

çimlerinde de bu siber saldırıların olmasından kaygılanılıyor.

Yeni tedbirlerin ne gibi sonuçlar doğuracağı önümüzdeki aylarda belli olacak.

BERESHEET AYA İNEMEDİ

62 Yıl önce 'Sputnik 1' isimli Sovyet uydusunun dünya yörüngesine gönderilmesiyle insan oğlunun uzay macerası başlamış oldu. SSCB vatandaşı Yuri Gagarin, uzaya çıkan ilk insan oldu. Daha sonra ABD, uydumuz Ay'a ilk insan gönderme çabalarına başladı. Apollo 11 misyonu ile bu da başarıldı.

Günümüzde uzayla ilgili çalışmalar sürerken, İsrail'in ABD, Rusya Çin'in ardından Ay'a uzay aracı indiren dördüncü ülke olma hayali küçük ülke, büyük hayaller (Small Country, Big Dreams) sloganıyla yollanan Beresheet isimli uzay aracının iniş sırasında çakılmasıyla suya düştü. İsrail'in ilk uzay misyo-

nunun yöneticilerinden birisi "Maalesef aracı indiremedik" derken, aracın iniş sırasında motorunun arızalandığı ve Dünya ile olan bağlantısının koptuğundan bahsediliyor.

22 Şubat'ta uzaya yollanan ve yak-

laşık 100 milyon dolar maliyeti olan Beresheet isimli araçtan geriye uzaydan dünya ile çektiği özçekim fotoğrafı kaldı. Bu başarısız girişime rağmen İsrail'in gelecek yıllarda böyle bir girişimde tekrar bulunmasına kesin gözüyle bakılıyor.

İKİ DEV ARASINDAKİ TİCARET SAVAŞI

Bugünlerde dünyadaki ekonomik dengeleri derinden sarsacak bir ticaret savaşı yaşanıyor. Çin ve Amerika arasında geçen bu ticaret savaşı dünyanın hali hazırda en büyük iki ekonomisini karşı en büyük rakibi olsa da ticaret konusunda birbirlerinin en büyük partneri halinde. Birbirleriyle yaptıkları ticaretler sonucunda 2018 yılında neredeyse 700 milyar dolara yakın mal bu iki ülke arasında gönderildi bu da gösteriyor ki iki ülke arasında gerçekleşen bir ticaret savaşından bahsediyor olsak da şunu eklemeliyiz; bu iki ülkenin de birbirine ihtiyacı var.

ABD geçen yıl Çin'in adil olmayan uygulamalar kullanmakla suçlamış ve bir ticari savaşın temellerini atmıştı. ABD'nin Çin ile ticaret açığı 1985 yılından itibaren artıyor ve Trump bu açığı kapatmak için Çin'in daha fazla Amerikan ürünü almasını istiyor. Aynı zamanda Çin'in 2015 yılında açıkladığı Made In China 2025 stratejik planı ile "dünyanın fabrikası" haline gelip şu an hali hazırda dünyayı yöneten ABD ekonomisini geride bırakacak olması tehditi ve ABD ulusal güvenliği üzerindeki potansiyel tehditi de ABD'nin Çin'e karşı böyle bir duruş sergilemesinin nedenlerinden birisi olarak sayılabilir.

Çin'in yükselen değeri Huawei

ve ZTE gibi markalara uygulanan ambargolar ve bu markaların kötülenmesi, yine bu markaların diğer ABD dostu ülkelerde de yasaklanmasına olan ABD teşviği, Pekin'i rahatsız etmiş durumda. Trump göreve geldiği günden beri Çin ekonomisini bir tehdit olarak görmekte ve buna karşı hamleler yapmaya devam ediyor.

Geçtiğimiz günlerde ABD 200 milyar dolarlık Çin ürününe yönelik %10 olan gümrük vergisini yüzde 25'e çıkardı. ABD Başkanı Donald Trump'ın özellikle yapıcı görüşmeler geçtiğini belirtip bu savaş biraz daha yumuşama eğiliminde gösterdikten sonra böyle bir gümrük vergisi artışı gerçekleştirmesi çoğu otorite tarafından şaşkınlıkla

karşılandı. Pekin'in ise bunun karşısında geri adım atmaya niyeti yok. Bu gümrük artışı sonrası ile telekom cihazları, ahşap mobilya, bilgisayar devre kartı gibi ABD'nin Çin'den ithal ettiği ürünler son derece etkilendi. Bu yaptıklarının sonrasında Çin'de ABD'yi bir ticaret savaşı başlatmakla suçluyor.

Dünyanın iki büyük ekonomisi arasında gerçekleşen bu savaş henüz bitmeye yakın gözükmezken, ateşi körüklenmeye devam ediyor. Bu da en büyük etkiyi kuşkusuz dünyaya gösterecektir. AB, Meksika, Kanada, Türkiye gibi ülkeler bu durumdan etkilendi. Hem üreten hem tüketen insanları zor duruma sokan ve sokacak olan bir süreçle karşı karşıyayız.

S-500'DE ORTAK ÜRETİM

Aralık 2017'de, S-400 sistemlerinin teslimatı için Moskova ve Ankara Loan Antlaşmasını imzaladı. O zamandan beri Türkiye ve Rusya'nın S-400 konusundaki işbirliği NATO ve ABD tarafından çokça eleştirildi. Devamlı S-400'lerin ve NATO'nun hava savunma sistemlerinin güvenlik kaygılarını ve uyumsuzluğunu vurguladılar. Washington S-400'lerin alınması konusunda Türkiye'yi tehdit etti.

F-35 ortaklarından biri olan Türkiye'ye yönelik yaptırımlarda; uçağının satılma sürecini geciktirebileceğini ve iptal edebileceğini söyledi. Türkiye'de bu adımdan asla geri atmadı ve bu sistemlerin satın alınmasının kendi inisiyatifinde olduğunu defaatlerce belirtti. Son zamanlarda yaşanan gelişmelerde ise;

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Ofisi'nde öğrencilerle buluştuğu iftar yemeğinden sonra yapılan oturumda birtakım açıklamalarda bulundu. S-400 konusunda asla geri adım atılmayacağını belirten Erdoğan,

“S-400’ anlaşması tamamlandı, bundan sonra S-500’ü konuşacağız. S-500’de ortak üretim söz konusu olabilir” dedi.

Türkiye S-400 ün ortak üretimiyle ilgilendiğini önceden de belirtmişti. Daha sonra nisan ayında Kremlin sözcüsü Dmitry Peskov iki ülkenin S-400 sistemlerinin ortak üretiminin görüşülmeyeceğini belirtti. Fakat, sistemin bazı parçalarının ortak olarak üretilebileceğini eklemişti.

F-35’lerin teslimatı konusunda da konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Sayın Trump’a ‘Bu işin önünü kesen Sayın Obama oldu’ dedik. Sen

kongreden çıkartabiliyorsan biz Patriot da alalım. Hem S-400’müz hem Patriotumuz olsun. F-35’te ise beş taneyi bizim generalimize ve pilotlarımıza teslim ettiler. Şu anda onlar Amerika’da. Simülatörleri teslim almadık. Aparatlar buraya gelmedikten sonra 7 milyar dolarlık oraya parça üretimimiz var. Ben biraz bize naz yapıyorlar, orta sahada top çeviriyorlar ama bu işin olmayacağı noktasında değilim. Er ya da geç F-35’leri teslim alacağız, aparatları da teslim alacağız. S-400’lerde inşallah ülkemize gelecek.”

Son olarak yetkililerin yaptığı açıklamalara göre S-400’lerin temmuz ayında teslimatına başlanması bekleniyor.

BİR HAFTADA RUS SINIRLARININ YAKINLARINDA 21 CASUS JET TESPİT EDİLDİ

Rus Silahlı Kuvvetleri resmi gazetesini Krasnaya Zvezda tarafından paylaşılan haftalık infografiğe göre; Rus ordusu, Rus hava sahasının yakınında keşif misyonları yürüten 21 yabancı jet görüldü. Kaynağa göre, yabancı uçakların Rus hava sahasına girmesini önlemek için geçen hafta boyunca Rus savaş uçakları altı kez mücadele verdi. Verilere göre, bu uçaklar sınırlardan izinsiz geçiş yapamadı. 1 Mayıs'ta Rusya'nın Güney ve Batı sınırlarının yakınında en az 3 Amerikan keşif uçağı tespit edildi. Nisan ayında, ABD Hava Kuvvetleri Boeing RC-135V büyük keşif uçağı, Rusya'nın Krasnodar Bölgesi'nin deniz sınırını aşarak

Karadeniz'e yönelmişti. ABD ve NATO, son yıllarda Rusya'nın Karadeniz ve Baltık Denizi sınırları boyunca ayrıca Suriye'deki Rus askeri tesislerinde keşif operasyonlarını önemli ölçüde arttırdı. Geçtiğimiz yıl, Rusya deniz ve kara sınırlarının

yakınında uçan yaklaşık 1000 casus uçağı dahil 3.000 yabancı savaş uçağı görüldü. Rusya Savunma Bakanlığı Pentagon'a bu tür operasyonlardan vazgeçmesi çağrısında bulundu; ancak ABD askeri kuruluşu bunu reddetti.

DOĞU AKDENİZ'DE NELER OLUYOR?

Yaşadığımız dönemde, doğal kaynaklar paylaşımı ve bu kaynaklara hakimiyet konusu dünyadaki anlaşmazlıkların temel nedenlerinden biridir. Devletler, doğal kaynaklara sahip bölgelerde başka bir devletin egemenlik kurmasını istemezler. Bu yüzden, devletlerin enerji kaynaklarının yoğun olduğu bölgede rakip oluşmasını engelleyecek politikalar izlerler. Bu bağlamda da başta Orta Doğu olmak üzere dünyada enerji kaynakları bakımından zengin bölgeler genelde anlaşmazlık ve çatışma alanları olmuştur. Son

yıllarda, gelişen teknolojiyle birlikte Doğu Akdeniz'deki doğal gazın varlığı önem kazanmıştır.

Necdet Pamir, "Doğu Akdeniz, dünyada ispatlanmış petrol rezervlerinin %47'sini,

doğal gaz rezervlerinin %43'ünü barındıran Orta Doğu coğrafyasının; Akdeniz'e, Ege'ye, Karadeniz'e, Kızıldeniz'e ve Atlantik'e açılan kapısıdır" diyor. Dünya ticaretinin yaklaşık olarak yüzde 30'u Akdeniz havzasından geçmektedir. Her gün ortalama dört bin kargo ve ticaret gemisi Akdeniz'de seyir halindedir. Her yıl yaklaşık olarak kırk bin Rus ticaret gemisi, Türk Boğazlarından Akdeniz'e geçiş yapmaktadır. Doğu Akdeniz'de ve özellikle Kıbrıs adası çevresinde yürütülen petrol ve doğal gaz aramalarıyla belirli bölgelerdeki kaynak keşifleri, Akdeniz'e komşu ülkelerin enerji arz güvenliğini yakından ilgilendirmektedir. Doğu Akdeniz konusunda ülkeler arasındaki gerilim, aslında bölgesel bir kriz değildir. Çünkü, başta Rusya ve ABD olmak üzere bölge ülkeleri hariç, dünyanın

güçlü ülkeleri de bölgedeki enerji kaynaklarına sahip olmayı amaçlamaktadır.

Yıllardır süren Türkiye'nin kıta sahanlığı etrafında doğal kaynak rezervleri arama çalışmaları yapan ülkeler mevcuttu. Günümüze kadar Doğu Akdeniz'de yapılan olay sıralaması şu şekildedir; 2003'te Mısır, 2010'da da İsrail'le Doğu Akdeniz'de münhasır ekonomik alan belirleme anlaşmaları imzalayan Rum yönetimi, aradan geçen yıllarda 13 parsele ayırdığı Ada'nın güneyini uluslararası enerji şirketlerine kiralamıştır. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi(GKRY)'nin Doğu Akdeniz'de petrol ve doğal gaz arama çalışmalarına başlamıştı. Bu gelişmeye tepki olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Kıta Sahanlığını Sınırlandırma Anlaşması 21 Eylül 2011 günü imzalanmıştır. Anlaşmanın imzalanması da

dünya da tepkiye neden olmuştu. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başkanı Mehmet Ali Talat, "Kıta Sahanlığı Sınırlandırma Anlaşması hakkında böyle bir şey duymadım. Dünyada böyle bir anlaşma var mı ben bilmiyorum." diyerek anlaşmayı yok saymıştır.

2017 yılının sonunda, Yunanistan, GKRY ve İsrail anlaşarak Avrupa'ya doğalgaz aktarımı konusunda bir anlaşma imzaladılar. Bu tartışmaların günümüzde tekrardan cereyan etmesinin sebebi ise, GKRY'nin son on yıldır arka arkaya yaptığı hamlelerle, Kıbrıs Münhasır Ekonomik Bölgesi (MEB) olarak tarif edilen bölgede doğalgaz araması için uluslararası enerji şirketleriyle anlaşmalar yapmasıdır. Bunun üzerine, kendi sondaj gemileri Fatih ve Yavuz'u 2018 ve 2019'da devreye sokan Türkiye, nihayet 2019 Mayıs

ayı itibariyle Kıbrıs açıklarında Amerikalı, İtalyan, Fransız şirketlerinin başlattığı “Doğalgaz Sondaj” faaliyetlerine resmen katıldığını açıkladı.

28 Şubat 2018’ de GKRY adına KKTC açıklarında doğalgaz aramasına İtalyan ENİ şirketi sondaj gemisi göndermişti ve ardından Türk Savaş Gemileri bölgeye geçiş yaparak kendi kıta sahanlığını korumayı amaçladılar. 12 Kasım 2018’de Amerikan enerji şirketi ExxonMobil’e ait sondaj gemisinin hidrokarbon arama çalışmaları yapmak üzere Kıbrıs’ın güneyindeki bölgeye gittiği bildirilmiştir. Bu duruma yönelik Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan; “Türkiye’yi adeta denize ayak basamayacak hale getirmeyi amaçlayan çabalara asla izin vermeyeceğiz. Aynı şekilde Doğu Akdeniz’deki doğal kaynakların ülkemiz ve KKTC dışlanarak adeta gasp edilmesine yönelik girişimleri

kesinlikle kabul etmeyeceğiz.” ifadelerini kullanmıştır.

Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, geçen hafta “Türkiye, Kıbrıs açıklarında bulunan ve sismik araştırma faaliyetlerini tamamlayan Fatih gemisinin yanına ilave olarak Yavuz sondaj gemisini de göndereceğini ve sondaj faaliyetlerine başlanacağını” açıklamıştır. Bu açıklamanın hemen ardından da önce AB daha sonra da ABD’den “Türkiye’nin Kıbrıs Ekonomik Münhasır Bölgesi etrafında yapacağı sondaj faaliyetlerinin provokatif bir eylem olduğu ve durdurması gerektiği” şeklinde açıklamalar gelmiştir. Türkiye, 1994 yılında yapılan Uluslararası Deniz Hukuku İçtihadına uygun olarak 200 deniz mili ötesinde her türlü doğalgaz, petrol arama hakkını olduğunu ve buna uygun olarak Kıbrıs adasının batısı dahil sondaj faaliyeti yapabileceğini ileri sürme-

ktedir. Türkiye’nin diğer tezi de bir ada devleti olan GKRY’nin, yukarıda bahsedilen ilgili kanuna istinaden “Münhasır Bölge” olarak 12 deniz mili ile sınırlı kaldığını vurgulamasıdır. Ayrıca Türkiye, GKRY’nin KKTC ile masaya oturup anlaşmadan, Kıbrıs Adası’nın Ekonomik Münhasır Bölgesi’nde doğalgaz aramak için diğer devletler ile yaptığı anlaşmaların geçerli olmadığını altını çizmektedir.

Devletler, doğal kaynak arama çalışmalarıyla kendi ekonomik alanını genişleterek, dışa bağımlılıklarını azaltmayı amaçlarlar. Doğal gaz arama çalışmaları konusunda kıta sahanlığı dışındaki ülkelerin dahil edilmesiyle birlikte Doğu Akdeniz’de sular ısınmaya başlamıştır. Bu konuda, adil bir paylaşım yolu izlenemezse küresel bir savaşa yol açabilir.

Şehnaz TEKBAŞ

ABD'DEN İRAN'A 120 BİN ASKERLE GÖZDAĞI

Pentagon İran'a karşı uygulanacak hareket planının detaylarını Beyaz Saray'a sundu. Bu hareket planına göre ABD Ortadoğu'ya 120 bin asker gönderecek. Bu rakam ABD'nin 2003 yılında Irak'ı işgal ettiği zaman bölgede sahip olduğu asker sayısına yakın.

Perşembe günkü toplantıya katılanlar arasında Savunma Sekreteri Vekili Patrick Shanahan, Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton, ABD Genelkurmay Başkanı Orgeneral Joseph Dunford, CIA Başkanı Gina Haspel ve ABD Ulusal İstihbarat Direktörü Dan Coats yer aldı.

İran'ın nükleer politikası ve Orta Doğu'daki niyetleri konusunda gerginliklerin arttığı bir dönem-

de İran'a nasıl cevap verileceği konusunda yönetimde keskin ayrılıklar olduğu belirtildi. Bazı üst düzey yetkililerin, çok erken bir aşamada bile olsa, planların İran'dan gelen tehdidin ne kadar tehlikeli olduğunu gösterdiğini söylediği, mevcut gerilimlere diplomatik bir çözüm bulmak isteyen diğer yetkililerin ise, İran'ı yeni saldırılara karşı uyarmanın korkutucu bir taktik olduğunu söylediği ifade edildi.

Trump: Orta Doğu'ya 120 bin asker planı yalan haber ama gerekirse çok daha fazlasını gönderirdik.

Donald Trump ise haberi yalanladı. Trump "Bunun yalan haber olduğunu düşünüyorum, tamam

mı? Böyle bir adım atar mıydım? Kesinlikle. Ama böyle bir plan yapmadık. Umarım böyle bir planımız olmaz. Ama olursa, bundan çok daha fazla asker gönderirdik

İran konusunda sert çıkışlarıyla bilinen ABD Başkanı Donald Trump'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton'un 10 yıldan uzun bir süre önce Tahran'a karşı askeri yollara başvurulmasını önerdiği, ancak dönemin Başkanı George W. Bush'un bu öneriyi reddettiğini akıllara geldi. ABD Başkanı Donald Trump'ın da olay ile yaptığı açıklama George W. Bush benzeri bir tutum sergilediği dikkat çekti.

Mustafa Ardıç GÜLERYÜZ

AMERİKA NEREYE?

15.yy'da keşfedilen Amerika Kıtası; İngiliz, Fransız, İspanyol ve Portekiz denizcilerinin o bölgeyi sömürgeleştirmesi ile tarih sahnesinde ortaya çıkmıştı. Günümüz Amerika Birleşik Devletleri'nin temeli 13 İngiliz kolonisine dayanmaktaydı. Bu kolonilerin İngiltere'ye vergi vermek istememesi sebebi, onları bağımsız olmaya yakınlaştırdı. Bu sebeple, 1776'da Amerikan Bağımsızlık Bildirgesini yayımladılar. ABD, uzun yıllar "Yalnızlık Politikası" adı altında Avrupa'nın ve diğer devletlerin meselelerine karışmamayı tercih etmiştir. Fakat izlenen bu politika, ilk olarak I. Dünya Savaşı ile delinmiş ve ardında II. Dünya Savaşı'ndan sonra, artık ABD'nin küresel bir aktör olarak sahneye çıkması söz konusu olmuştur. Bu tarihlerden itibaren, ABD gücünün ve itibarının devam ettirmesi için sadece siyasi gelişmeleri yeterli olmayacağı anlamıştır. Bu nedenle, teknolojik anlamda atılımlar yapılması gerekiyordu. Gelişen ve değişen dünyada, savaşın hemen ardından ABD ile SSCB birbiriyle rekabet etmeye başlaması, daha önce görülmemiş bir şekilde teknoloji savaşlarının başlamasına neden olmuştur. Soğuk

Savaş'ın iki kutuplu dünyasında, SSCB bu rekabete daha fazla dayanamamış ve parçalanmıştır. Artık dünyada tek bir güç hakimdir, o da ABD'dir. Fakat, tek kutuplu yeni dünya düzeni uzun sürmemiş ve ilerleyen yıllarda uluslararası siyasi düzlemde pek çok yeni aktör ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu da dünyanın tek kutupluluktan çok kutupluluğa evrilmesine neden olmuştur. Soğuk Savaş sonrası hâkim güç haline gelen ABD'nin bu çok kutuplu dünya düzeninde eski saygınlığını koruması ve yine Soğuk Savaş döneminde SSCB ile olan yarışında harcamış olduğu paraları da hazinesine koymasına gerekmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda, bir "Ortadoğu" politika ortaya koymuş ve bu politika ABD ekonomisinin önemli bir ayağını oluşturmuştur. ABD'nin Orta Doğu ile etkileşimini 1900'lü yılların başlarına kadar götürebiliriz. 1917 yılında yayımlanan Balfour Deklarasyonu buna önemli bir örnek olacaktır. II. Dünya Savaşı'nda İtalya'nın saf dışı olması için İngiltere ile Mısır'ın yapmış olduğu harekât Soğuk Savaş döneminde üçüncü dünya ülkeleri üzerinden fikir savaşlarının bu bölgelerde

de yaşanması ve daha pek çok olaylar göz önündedir. 11 Eylül Saldırıları sonrası ABD'nin Irak'a savaş ilanı, Başkan Bush'un televizyonda söylemleri ile tüm dünyaya duyurulmuştur. 2003'ten bu zamana kadar Irak'ta bulunan ABD, kısa bir zaman önce Irak'tan çekileceğini beyan etmiştir. Fakat bu durum pek olası gözükmemektedir. Çünkü, Irak'ın petrolü haricinde ABD'nin İran ile olan ilişkilerinden dolayı jeopolitik bir öneme sahip olmasıdır. 2003'ten bu yana ABD'nin Irak'a nükleer silahları imha etme düşüncesi, yerini "Özgürlük ve demokrasi getirme"ye bırakmıştır. Aslında bu sebepler ve olaylar, ABD'nin bölgede kalıcı olma isteğinin bir göstergesidir. Bu durum Afganistan için de bu şekilde gerçekleşmiştir.

Peki Irak Savaşı ve sonrasında olan Suriye İç Savaşı komşu ülkeleri nasıl etkilemiştir? ABD ile İran arasında İslam Devrimi öncesinde dostane ilişkiler görülmekteydi. İslam Devrimi sonrasında ise iki azınlı düşmana dönüşmüşlerdir. Irak'ın jeopolitik öneminden bahsetmiştik. Olası bir savaşta, ABD'nin İran'a Irak üzerinden saldırması yüksek ihtimaller içerisinde-

dir. Hatta, Irak'taki Sadr Hareketi lideri Mukteda es-Sadr, ABD ile İran arasında çıkacak olan olası savaşın Irak'ın sonunu getireceği ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur. İran-İrak savaşının yaşanmış olması bu iki ülke arasında dostane ilişkilerin kurulmasını engellemiş, ABD açısından ise kolaylık sağlamıştır. Çünkü ABD için Irak, İran'a karşı bir üs konumuna gelmiştir. Peki neden İran ile ilişkiler bozuldu? İran Devrimi sonrasında İran'ın politikasını değiştirerek ABD'nin karşısında yer alması, ABD'nin onu "düşman" olarak tanımlamasına sebebiyet vermiştir. Peki bunların sebebi nedir? Kuşkusuz, petrol ve doğalgaz gibi doğal kaynakların bölgedeki varlığı en büyük sebeplerden biridir. İran petrol rezervlerinde dördüncü sırada doğalgaz rezervlerinde ise ikinci sıradadır. Geçmişten bugüne de Avrupalı ülkelerin gözünün olduğu İran'da, ABD'nin yaptırımlarına karşı güçlü bir direniş vardır. Bu durum, ABD otoritesini sorgulanmasını sağlarken, aynı zamanda Orta Doğu'da yükselen bir gücün ortaya çıkmasına da neden olmaktadır. Son günlerde, iyice gerilen ABD-İran ilişkileri, ABD'nin Basra Körfezine iki savaş gemisini göndermesiyle daha da gerilmiştir. İlerleyen zamanlarda ABD'nin Irak'tan çekilmesi yerine, bölgeyi tekrar kuşatmasına sebebiyet verecektir.

Türkiye ise olaylar karşısında söz konusu olan bölgede Rusya ile iş birliği yaparak güvenlik tehdidine karşı önlemler almaktadır. Bu önlemlerden biri de S-400 füzelerinin alımıdır ve bu bölgenin kaderi için mühim bir hadise-

dir. Türkiye'nin bir NATO ülkesi olarak, Rusya ile yapılacak olan bu alışverişi ABD desteklememekte, aksine yaptırımları olduğunu söyleyerek tehdit etmektedir. Bu tehditlerden biri olan S-400 füzelerinin Rusya'dan alınması durumunda Türkiye'nin F-35'lerinin tekrar değerlendirilmeye alınmasının Türkiye'nin yapmış olduğu anlaşmadan çekileceği anlamına gelmemektedir. S-400 konusunda tekrar bir karara varması için ABD, Türkiye'ye iki haftalık bir süre tanıdı. Enflasyonun %20'lerde olduğu bu ülkede bir de ABD ile olan gerilimler dolayısı ile oluşacak olan döviz sorunu Türk ekonomisini daha da çok etkileyecektir. Türkiye'nin tutumu, içinde yaşadığımız ülke olması sebebi ve Ortadoğu'da önemli güçlerden biri olarak çok önemli olacaktır.

Sonuç olarak, ABD'nin saldırgan tutumları pek çok devletin kaderi-

ni etkilemekte ve Orta Doğu ülkeleri de bu tutumdan dersini almaktadır. Suudi Arabistan gibi ABD'nin bölgedeki yakın müttefikleri vasıtasıyla, Orta Doğu'da ABD ortak hareketlerde bulunmaktadır. Orta Doğu şu an halen kan ağlamaktadır. Irak'taki bitmek bilmeyen çatışma ortamı Suriye'ye sıçramış ve uzun yıllardır iki ülkede sürekli bir çatışma hali bulunmuştur. Bunlara ek olarak, son dönemde ABD'nin İran'a yönelik olarak başlattığı söylem ve politikalar, yeni hedefin İran olduğunu göstermektedir. ABD, İran'a müdahalesi öncesi, Türkiye ile Rusya'nın yaklaşmasını tehdit olarak algılamıştır. Bu yaklaşmayı bozmak için, ABD ise uygulayacağı yaptırımlar ile bu ilişkiyi kesmeyi hedeflemektedir.

Fatma Nur SOYYİĞİT

Yayın
Danışmanı : Dr. İsmail SAFİ, Öğr. Gör. Şule KILIÇARSLAN
Editörler : Arş. Gör. Ahmet GEDİK, Fatmanur SOYYİĞİT, Mustafa Ardiç GÜLERYÜZ, Şehnaz TEKBAŞ
Grafik Tasarım : Öğr. Gör. Nevin ERYILMAZ
Muhabirler : Muhsin Emre ÇALIŞKAN, Kadir YILDIRIM, Emir TÜRK
E Posta : guvsam@istinye.edu.tr
Instagram : isuguvsam
Twitter : @isuguvsam
Web : guvsam.istinye.edu.tr
Adres : GÜVSAM, İstinye Üniversitesi Topkapı Kampüsü, Maltepe Mah. Edirne Çırpıcı Yolu No: 9, Zeytinburnu/İstanbul
Tel : 0850 283 60 00